

**NAPREJ PO
MARTINOVOJ
PAUTI
STR. 3**

**NAJRAJ SAM
VANEJ V
NARAVI
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 10. maja 2007 ☼ Leto XVII, št. 19

Petdesetminutni film o Porabskih Slovencih

O, KAKO JE DUGA, DUGA PAUT

V zadnji cajtaj, kak če bi se televizijske ekipe (tv stáb) bole zanimala za nas, Porabske Slovence. Pred dobrima dvöma mesecema je v Porabji delala ekipa, stera dela dokumentarno serijo o Slovencih zvün Slovenije, se pravi v Avstriji, na Madžarskem, v Italiji in na Hrvaškem. Pred kakšnim mesecem je po naši vasnicaj ojdla ekipa TV Slovenije, štere dobro poznamo, vej pa ovak delajo v dopisništvu v Murskoj Soboti. Za dobra dva tedna pa pride ekipa Lužiški Srbov (manjšina v Nemčiji, stera žive okauli Bautzna in Cottbusa), stera vsakšo leto napravi en dokumentarni film o eni od manjšin v Evropi. Letos so se odlaučili za Porabske Slovence.

Na prvom programu slovenske televizije je vsakši torek od devete vöre oddaja Dosje, za stero je ekipa (novinar-urednik Bojan Peček, režiser Vojko Boštjančič, snemalec Jože Herman in asistent Damir Gaber) pripravila petdesetminutni film o Porabji z naslovom Dolga pot. Za okvir si je Bojan Peček vöodebrau hištorijo trej bratov Terplanov, steri so bili doma z Ritkarovec. Zdaj eden živi v Sloveniji, v Ljubljani, drugi v Budimpešti, tretji pa nej daleč kraj od Budimpešte. V filmi se zvej, kak je nji zgodovina tak ranc razlučala, ka je eden ešče na pokapanje svoje materé

Ekipa snema na Gorenjem Seniki staro pajdaškinjo Porabja Silvo Eöry, novinarko Radia Murski val

nej mogo nazaj domau. Na pitanje, ali je kakšna simbolika v zgodbi bratov Terplanov, je Bojan Peček etak odgovarjor: »Simbolika je trno močna. Njina zgodba kaže, ka se je vam Porabcom v zgodovini dogajalo. Tau se mi je zdelo zelo važno, ka slovensko lüstvo ne vej, ka se je s Porabci dogajalo. Dosta lidi v Sloveniji ranč ne vej, ka Porabci so. Zatok sam si odebrau nji, ka bi pokazali na eni držini, kak se zgodovina (történelem) s Porabci špila. Pa nej samo od 1948. leta, liki vsa desetlet-

ja ali stoletja nazaj. Zgodba Terplanov se mi je vidla fejest močna, istina, ka znam, ka je nej nauva. Pokaže, ka je bilou Porabje skoz na prepíhi, skoz v interesni sferi velikij političnij sil, stere so se z vami špilate in konec koncev še gnesden zavolo toga trpijo v Porabji.« Zgodba bratov Terplanov je samo okvir (keret). V njem zvün njij ešče nastopa dosta Porabcov pa Prekmurcov, steri so navezani na naše kraje pod Srebrnim brejgom. Na pitanje, ka je tisto, ka s tem filmom ešče ščejo pokazati, je

Bojan Peček tak pravo:

»Zgodba je puna čüstev, čütenja. Vöodebrana je zato, ka bi pritegnili zanimanje lidi, ka bi si te film poglednili. Slovenci v Sloveniji – zvün Prekmurcev – so nej gli seznanjeni s tejm, ka se je pri vas godilo. Tau je okvir, steri naj bi čüstveno pritegno lidi, ka bi z vekšim zanimanjem gledali film. Poanta, glavna miseu filma je pa tau, ka bi se Slovenci malo začnili zavedati, ka nas je vsevküper samo dva milijona, in tisto, ka se godi vam na raubi ali prejk meje, se zna goditi nam tö. Če

izginjate vi Porabski Slovenci, izginjamo tudi mi, steri smo toga ipa ešče na tej strani meje. Vej je pa nas nej ranč za en pošteni varaš.«

Če rejsan Bojan Peček dostafart odi po Porabji, se je direktno vejndrik zdaj prvič srečo s tejm, ka se z mladimi, sploy pa mlajši ne more pogučavati nej v knjižnom geziku pa nej v domanjoj rejči.

»V negativnom smisli je bilau nauvo zamé, ka z mladimi lidami ne moreš postaviti neformalnoga stika, ka pomeni, ka se ne moreš pogučavati z njimi nej samo v knjižnom jeziku nej, liki po domanje tö nej. Mislim, ka z mlajšimi od 15 lejt nikak ne moreš gučati. Tau je nej samo največje negativno presenečenje, liki največja bolečina. Istina, ka sam tau nin znau pa čako, nejsam se pa ešče tak direktno srečo s tem, zatok me je fejest zabolelo.«

Pravijo, ka steri od daleč pride, več vidi. Leko, ka tisto, ka je za nas vsakdanešnje, je za nji nika nauvoga, v šterom vpamet vzemejo tisto tö, ka se je zbaugšalo. Režiser filma Vojko Boštjančič je na začetki osemdeseti lejt dosta ojdlo v Porabje, gda so ešče bile oddaje na slovenski televiziji »Slovenci v zamejstvu«. On je vejndrik nabole leko primerjo, kakša je bila te situacija pa kakšna je po dvajsetij lejtaj.

(se nadaljuje na 2. strani)

(nadaljevanje s 1. strani)

»Tau se mi je tó zdelo pomembno,« je povedo Bojan Peček, »ka pokažemo, ka po-

Novinar Bojan Peček

vejmo, ka je nej vse tak črno. Od leta 1990 se je dosta spremenilo, komunizem se je zrúš, Slovenija je gratala samostojna... Pozitivno je tau, ka sta se odprla dva mejna prehoda, ki sta omogočila pretok jezika in informacij, čista neformalni stikov med istimi lidami, med Goričanci. Tudi mediji – časopis, radio – so

nastali. Dela Slovenski kulturni in informativni center. Kak je pravo eden od naši so-govornikov, če vsega toga ne bi bilo, bi bilo ešče lagovejše. Ges tó tak mislim. Na drugi strani se mi pa tak vidi, če se nej bi trüdili tisti, steri delate pri slovenskij inštitucijaj, pa

Režiser Vojko Boštjančič

tüdi Slovenija, bi bijo te kejpešče bole črni. Zdaj se mi pa zdi ta zadeva črna samo v tem smisli, ka nam je nej uspelo slovenščino napraviti eko-

O, KAKO JE DUGA, DUGA PAUT

nomsko zavolé zanimivo. V Monoštri ste ešče skoz vezani na Austrijo. Austrija je gospodarsko telko močnejša, ka je toga ipa plača v Austriji ešče trikrat vekša kak v Sloveniji. Dočas nede nišče pravo v Porabji, idem v Slovenijo delat, ka je tam baukša plača, tak dugo de problem z jezikom.»

Za naslov (cím) filma si je urednik vöodebrau porabsko pesem Oj, kako je duga, duga paut. Sodačko pesem z žalostno vsebino najbole poznajo na Gorenjom Seniki, zatok go na filmi zvün dva brata Terplana, popevajo ljudski pevci iz te vesi. »Doma ostala mamica in ostala sta bratčeka dva«. Ta tau pesmi, kak če bi bijo pisani na kožo Gustina Terplana, steri, gda je mogo odskaučiti v Jugoslavijo, je rejsan doma njau mamo in dva brata.

»Zavolo dve razlogov sam se odlaučo za te naslov,« je pravo

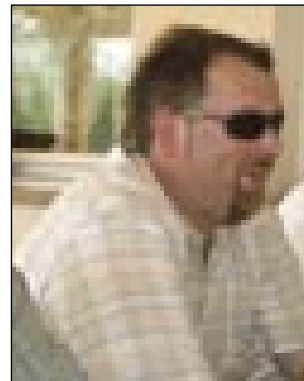
Peček. »Gda smo začnili film gordjemati, je hči od Gustija Terplana, steri žive v Ljubljani, pravla, ka bratke znajo eno lepo pesem spojevati. Gda sam tau pesem čüu, te se mi je utrno naslov filma. Ta duga paut je leko zavolo dve stvari simbolična. Na eni

Snemalec Jože Herman

strani leko simbolizira tau, ka vse ste že skauzdali, preživeli. Paut, stera je za vami. Večina lidi na tau misli. Ges sam pa mislo ranč kontra toga. Na

paut, štera je pred vami. Ka se na konci tunela vse gli kaže luč, sveklina. Ka vsi vküper

Asistent Damir Gaber

vüpamo, ka je ešče duga paut. Če rejsan nej bi tak mislo, ka je ta paut ešče duga, nej bi takšnoga naslova dau.»

Film se pred tistim, ka de na televiziji, notrapokaže na Gorenjom Seniki v kulturnom daumi 13. majuša (v nedelo) večer v sedmój vöri.

M. Sukič

Nove knjige

MADŽARSKO OKNO V SVET

Dr. Judit Zagorec Csuka je avtorica obsežne knjige Prekmurska madžarska založniška, medijska in knjižnična dejavnost med letoma 1945 - 2004.

V prvem poglavju avtorica obravnava zgodovino založništva madžarske književnosti v Prekmurju od leta 1941, ko je izšla pesniška zbirka Lajosa Vlaja VERSEK – PESMI, do leta 2004. Madžarsko založništvo v Sloveniji se od leta 1961 do današnjih dni oplaja iz madžarske literature v Sloveniji. Imenujemo ga lahko tudi čezmejno madžarsko založništvo, katerega obstoj izvira iz madžarske narodne zgodovine in ima po letu 1920, po trianonski pogodbi ter izgubi ozemlja Madžarske, svojevrstno zgodovino.

Če si madžarsko založniško dejavnost v Sloveniji ogledamo podrobneje, je treba reči, da mejnik predstavljajo šestdeseta leta. Pesnik Lajos Vlai je začel pisati v okolju brez literarne tradicije. V sedemdesetih letih

se pojavi generacija almanaha Pričakovanje pomladi: Sándor Szúnyogh, Pál Szomi in József Varga. Pisatelji in pesniki zbirke Pričakovanje pomladi so se razvili v osemdesetih letih, saj je v tem desetletju takorekoč vsak med njimi izdal dve ali celo tri zbirke. Prvič izidejo knjige Lajosa Benceja, Erzsébet Rozsmán, Zoltána Gáborja in Józsefa Szabója. Nov dosežek je dvojezična izdaja antologije Sozvočje-Összhang leta 1982, v kateri so objavljene pesmi slovenskih pesnikov s Koroške in madžarskih pesnikov iz Prekmurja. Kot novost se na področju založniške dejavnosti pojavi literarna zgodovina in jezikoslovna študija. Sándor Varga nadaljuje s pisanjem etnografskih del. V tem desetletju je bilo izdanih trinajst madžarskih knjig.

Založniška dejavnost devetdesetih let se je oblikovala v novem družbenem ozračju. Reviji Pokrajina ob Muri so se pridružili novi avtorji. V tem

desetletju je stalno objavljalo 13 pesnikov in pisateljev: Dániel Balazsek, Lajos Bence, János Toplák Czimmermann, László Göncz, János Göntér, Albert Halász, István Hagymás, Rózsa Kercsmár, József Kocon, Mária Szabó, József Varga, István Vida in Judit Csuka-Zagorec.

Za obdobje 2000 - 2004 je značilna zvrstna raznolikost, učinkovitejša razširjanje knjig ter poglobljanje literarnih stikov. Pisateljska, pesniška in znanstvena kariera Gabrielle Utroša Bence, László Gönza in Judit Csuka Zagorec se je ugodno razvijala. Kot nova zvrst se je pojavil zgodovinski roman: József Varga je leta 2001 objavil roman z naslovom Kapetan lendavskega gradu, László Göncz pa delo z naslovom Talijo se ledene sveče. Deli sta v Prekmurju veljali za uspešnici. S podporo madžarskega ministrstva za nacionalno kulturno dediščino in slovenskega ministrstva za kulturo sta bili izdani zgodo-

vinski deli oziroma dopolnjeni doktorski disertaciji: Madžari v Prekmurju 1918-1941 László Göncza in Zemljiška reforma in kolonizacija v okolici Lendave med obema vojnoma Attila Kovácsa. V obdobju 2000 - 2004 je bilo objavljeneh 19 madžarskih knjig. Knjige madžarskih avtorjev ali prevode iz madžarskega jezika izdaja tudi založba Franc-Franc v Murski Soboti. Uspešnica je bil leta 2002 izdani slovenski prevod knjige Sveče so dogorele Sándorja Márai, v zbirki Novi mostovi z Madžarsko pa so objavili v slovenščino prevedeno pesniško zbirko Judit Csuka Zagorec.

Po zbranih podarkih Judit Csuka Zagorec je v madžarščini izšlo 81 knjig. Avtorica poudarja: »Narodnost živi v pravem smislu takrat, ko ima lastno produkcijo.«

V drugem delu knjige so predstavljeni madžarski tiskani mediji v Sloveniji: narodnostni tednik Népszás in revije

Lendavski zvezki, Pokrajina ob Muri, Klopotec ter dvojezični občinski časopisi. Osrednje mesto pripada Népszásu, ki je leta 1955 izšel kot priloga Pomurskega vestnika, leta 1958 pa je priloga postala samostojni časopis, ki je najprej izhajal dvotedensko, zdaj izhaja kot tednik. Pomembno vlogo ima ta reviji Pokrajina ob Muri, ki objavlja literaturo, prispevke s področja kulture in družboslovja, in Lendavski zvezki.

V Sloveniji je bralcem na voljo blizu 120 tisoč madžarskih knjig ali na vsakega prebivalca 10 madžarskih knjig. Dobro so založene tudi šolske knjižnice, saj imajo na lendavski dvojezični osnovni šoli 12 tisoč madžarskih in 25 tisoč slovenskih knjig. Pomembno vlogo za madžarsko narodnost ima tudi murskosoboška Pokrajinska in študijska knjižnica z zbirko hungaristike, ki se letno povečuje s 1000 do 1200 enotami.

eR

Naprej po Martinovej pauti

Tau vsikši vej, ka na Martinov den trbej gesti gosi, pa ka iz mušta vino grata, nej je pa gvušno, ka znajo, ka se je sveti Martin naraudo pred gezero sedemstau lejtami v Savariji, v gnešnjom Somboteli. Martin je biu rimski sodak, poznali so ga zatau, ka je biu batriven pa dober z betež-

Martin tō tak odo. Infrastrukturo morajo napraviti do leta 2015. Najbole batrivni do šli po toj pauti pejški.

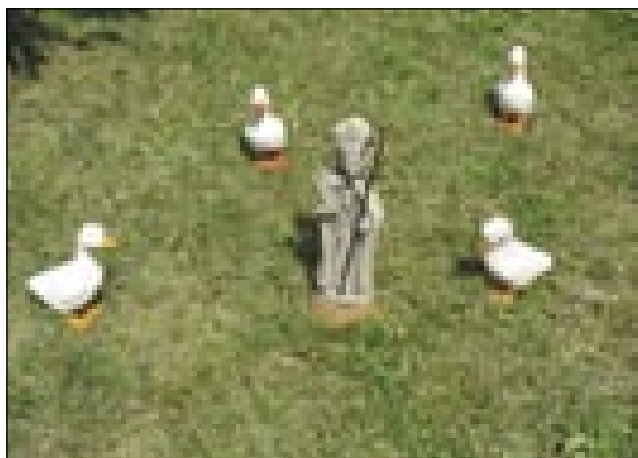
26. aprila so v Somboteli, šteri je začetek té poti, oprli center za obiskovalce (látogatóközpont) v farofi cerkve svetoga Martina. Center je nutpokazo plebanoš v cerkvi, gospaud

Utrinek z razstave

nikami pa srmaki. Gda je biu v Amiensi na Francuskom, je skoro zmrznjenomi kaudiš dau polonje svojoga kaputa. V senjaj se ma je prikazo Jezoš in pravo, ka je un tisti kaudiš biu. Martin je za toga volo grato kristjan, je tanjau sodačijo pa živo za krščanjsko vōro. Gda je prišo nazaj v Savarijo, je krsto svojo mater tō. Gda je biu petdesetpet lejt star, so ga na Francuskom v Toursi vōodabrali za pūšpeka. Un toga na začetki nej sto in se je skriu med gosami, depa veuki ftiči so tak rogatali, ka so Martina najšli pa imenūvali za pūšpeka. Od tistoga mau je gaus simbol svetoga Martina. Po smrti so Martina začnili čestiti po cejlaj Evropi. Po njemi je dobilo ime več kak tri gezero cerkva in vesnic po našom kontinenti. Leta 2005 se je Svet Evrope odlaučo, ka de paut od Sombotela do Toursa gratala evropska kulturna paut. Tau pomeni, ka do se prauškarge leko pelali od rojstnoga mesta svetoga Martina do varaša, gde je biu pūšpek. Ta paut de pelala prejk Slovenije pa Italije, ka je

Geza Aigner. Tū leko prauškarge vidijo razstavo o tom, kak je Martin živo, pa kak so drūgi živeli v tistom cajti. Na kejpaj, štere je namalo poznani vogrski malar, Győző Somogyi, pa leko vidijo, kakšne šege je melo prausno lüstvo v

Sveti Martin in gosi

zvezi s svetim Martinom. Na mlajše so tō nej pozabili. Več fele mlašeči špil so vōzbrodili, na priliko puzzle, tau so drauvni papiri, iz šteri leko kejp o Martini vōskladejo. Napravili so družabno igro (társasjáték) tō, s figurami trbej stapati po življenjskaj pauti Martina. Vō so dali prospekt v štiri gezikaj

(vogrski, slovenski, rovački pa francuski), šteri se zove Poti svetoga Martina.

Iz Sombotela dé sedem poti svetoga Martina. Edne poti déjo prejk v Avstrijo, v Slovenijo, pa na Rovačko tō. Do zdaj je vkūpzvezano 63 vesnic in varašov. Tak škejo, ka bi povezali v Evropi vse varaše pa cerkva, štere nosijo ime svetoga Martina. V Slovenijo dé paut, štera se zove Via Latina, od Sombotela pela do Maribora, od tam de dale šla do Francuskoga. V Prekmurji so na pauti tri vesnice: Kobilje, Martinje pa Domanjševci. V Sloveniji majo zdaj že edno društvo tō, z imenom Poslanstvo svetoga Martina, štero dela na tom, ka bi s kem več cerkva svetoga Martina nuzakpčili v kulturno paut. Uni tō škejo napraviti center za obiskovalce, samo nej v Ljubljani, liki v menjšom kraji nindrik na pauti. Na operanji centra v Somboteli je biu predjen centra v Toursu tō, pa plebanoši iz krajov, gde paut prejkpela.

Organizatori vūpajo, ka de v navu center dosta lūdi prišlo, vej je Martin najbole erični svetnik

v Evropi. Sombotel je leko nej samo začetek, liki konec kulturnij poti tō. Do zdaj je prišlo že več prauškarov, iz tihinski rosagov tō, od zdaj pa jih čakajo eške več. Center v Somboteli de oprejt od pondejlka do petka od 9. do 17. vōre.

Besedilo in fotografiji:
Dušan Mukič

»Življenje je kratko«

S tejm naslovom so izšle pripovedjst Irene Barber že več lejt nazaj. Eno leto je pa že tomi, ka smo jo zgibili. Naslov je fejš simboličen. Če poglednemo kauli po naši krajini ali v svoji držini, kelko lūdi zgibimo den do dneva, naj bo mladi, čeden, bogat ali kakoli velki človek, v tem enem smo vsi gnaki, vsi moramo oditi. Samo nej vseeno, gda pa kak. Pravijo, da si lejpo smrt tū trbej zaslužiti.

Ob obletnici smrti Irene Barber je dolnjesejniška slovenska manjšinska samouprava 29. apriliša držala Gledališki zadvečer. V programi se je nut pokazala gledališka skupina Rožika KUD iz Trdkove. Po andovski zgodbi »Stūdenec« Karla Holeca je igro na oder postavila Irena Kalamar. Gospo Kalamarovo smo spoznali že prejk igre Starišov djilejš gorenjoseniške mlašeče gledališke skupine ZS.

Djuši pa Marica, šteriva nemata stūdenca pa žmetno nosita vōdau s kantlami, sta se nam fejs smilila. In što bi si mislo, ka je vlogo Djušina špilala mlada deklina? Pa so tak na žmani gučali našo rejč, vse smo leko razmeli. čestitamo jim!

Števanovska gledališka skupina pri grobi Irene Barber

Za mladimi deklinami sta prišla na oder dva moškiva, eden je biu ta pravi, pa ešče mesar, drūgi pa bola moderni, vegetarijanec. Srečala sta se pa na »Zabadanji« (koline). Tak se zove nauva igra Mikija Roša. Igrala sta pa člana gledališka skupine Nindrik-indrik ZS Laci pa Pištak Nemeš. Na telke na žmane sta gela tisto pečeno krv pa getra, ka so nam vse sline vkūp šle v lampi.

Gledališka skupina Veseli pajdaši ZS v Števanovci so pa že stari znanci dolnjoseniške publike, vej jim pa je pokojna Irena Barber pisala igre vcejlak do svoji zadnji dni. Zdaj ob obletnici smo jih ranč tak lepau pozvali in so z veseljem prišli. Nut so pokazali igro z naslovom »Najvekša vrejdnost«. Igro je napiso in na oder postavio Laci Kovač, ki sam tō igra.

Pred tem pa, ka bi se odpravili na oder, so obiskali grob Irene Barber. Velki pūšeu rauš so prinesli in so svejčo vužgali. Lepau je, če se s čleka ne spozabijo.

Ta čas, gda smo gledali števanovske igralce, smo vse drūgo pozabili. Komi ka je najvejša vrejdnost, je fejs relativno. Zakoj je pa tau, da smo mi lūdje takšni, ka na tau vsigdar samo v neavli gorpridemo, ranč tak, kak na dejstvo, ka je življenje kratko. Na pozvanje manjšinske samouprave smo lepau vkūp prišli. Mislim, da je nikomi nej bilau žau, ka je prišo na program. Vsem igralcem in skupinam želimo uspešno delo, vztrajnost in veselje na odri.

V imeni slovenske manjšinske samouprave
Dolnji Senik
Ildiko Dončec Treiber

OD SLOVENIJE...

Proslavili dan upora proti okupatorju

V Sloveniji je bil 27. aprila državni praznik, dan upora proti okupatorju. Praznik obeležuje dan, ko je bila leta 1941 v Vidmarjevi hiši v Ljubljani ustanovljena Osvobodilna fronta (OF) slovenskega naroda. Osrednja državna proslava je bila na Rogli, kjer je bil slavnostni govornik premier Janez Janša.

Čas je, da tudi Slovenci odraščamo, da preživimo obdobje državlanske pubertete, s katero se žal še vedno srečujemo in da s skupnimi močmi izkoristimo lepe priložnosti, ki jih je usoda namenila ravno sedaj živčnim generacijam, je v govoru na osrednji državni proslavi ob dnevu upora proti okupatorju poudaril predsednik vlade Janez Janša. Med udeleženci proslave so bili tudi predsednik državnega zbora France Cukjati ter nekateri ministri in poslanci.

Obisk ciprskega predsednika

Na štiridnevem uradnem obisku v Sloveniji se je na povabilo predsednika Janeza Drnovška mudil ciprski predsednik Tasos Papadopoulos. Slovenski in ciprski predsednik sta si pogovori na Brdu pri Kranju izmenjala poglede o različnih vprašanjih, ki so pomembna za obe državi, pa tudi za Evropo. Kot je v izjavi za javnost povedal gostitelj Drnovšek, sta pozornost med drugim namenila ciprskemu vprašanju, ki je po Drnovškovih besedah še vedno nerešen problem tako za Ciper kot Evropsko unijo, ki si želi rešitve čimprej. Premier Janez Janša je za ciprskega predsednika Tasosa Papadopoulosa priredil večerjo. Z gostom sta se strinjala, da so politični odnosi med državama prijateljski, medsebojno sodelovanje pa se bo v prihodnje še okrepilo, saj je Ciper z izpolnjevanjem konvergenčnih kriterijev na dobri poti, da se že z začetkom prihodnjega leta pridruži evroobmočju.

POHOD NA VERICO

Že drugo leto organizirata slovenska manjšinska samouprava Andovci pa Gornji Senik pohod (gyalogtúra) iz največje slovenske vasi v

pa ranč tak vasi tó nej. Drugo pa tau, ka je vküper kaj delati vsigdar lakejšje, kak če delaš sam. Tau srečanje je na tau dobra pelda bila.

Edni so se vozili, drugi so se nosili (gezdili). Pa ranč tak tisti starejši tó, šteri so meli volau za tau. Gda so se že malo vtjüpraustausili, potistim je bila večerja. Po večerji, dočas smo malo zdijavali, nam je Benjamin Sukič igro na harmoniki, seniški mlajši so pa popejvali. Gda smo si malo vöpočinili, potejm smo vauže vlekli, naj znamo, gde gestejo krepši ladjeni, na

daprli. Ranč tak kak oprvin, zdaj so vauže pa spraškile, pa je vsakši na rit vseu. Potejm so samo trge-trge vcujstani-li, naj se vauže ne vtrgnejo, pa so tak vlekli. Etak se je te posrečilo. Sančarge so tapotegnili Andovčane, oni so bili močnejši, dapa leko ka samo zato, ka so več pörköltá pogeli. Tau so Andovčani tó nej njali samo tak, pa so prosili, naj ešče gnauk leko probajo.

S Senika je prišlo kakšni devetdeset lidi

najmenšo ves v Porabji. Tau sta nej samo največja pa najmenša ves, liki najbola dalač sta edna od druge tó.

Ta miseu se je letos 29. apriliša realizirala. Dvej manjšinski samoupravi sta v delavnom načrti meli te pohod, pa sta tau mogli naprajti, če sta steli ali nej. Istino, ka z volauv nej bila nikdar problema, vsigdar smo samo gučali od tauga, dapa nikdar se je nej konkretiziralo. Letos je tau ovak bilau. Že po volitvaj, gda so nastale nauve manjšinske samouprave, smo se zgučali, ka tau napravimo. Istino, ka smo se zdaj na Verici srečali, naj vsakšoma skrajaj baude, dapa kleti že rejsan pridemo eden do drugoga. Tau srečanje, zvün pohoda, gde se je lüstvo vzelo za tau, ka de pejški šlau, je ešče zato bilau dobro, ka so se Andovčani pa Sančarge leko malo spoznavali. Tisti, šteri so se pa že poznali, so se pa malo leko pogučavali. Ovak tak nega za tau prilike. Zato je bilau tau ešče dobro, ka smo zdaj leko pokazali, kak leko pri ednom programi dvej manjšinski samoupravi vtjüper delata. Na tau je ešče do teiga mau tak nej bila pelda, zato ka slovenske manjšinske samouprave med seuv skur niši stikov nejmajo,

Nej bi si mislo, ka de se na Gorejnjom Seniki devetdeset lidi glasilo za pohod, pa pridejo tó. Tak ka gda so se na Verici kauli pau tretje stavili, smo mislili, ka so Rusi prišli. Nas, Andovčanov je samo tresti bilau, istino, če tak gledamo, tau je polonja vesi bilau. Tak ka nas je vse vküper več bilau, kak majo lidi na Verici. Mi, Andovčani smo malo prva

Benjamin Sukič je igro na harmoniki

Seniki ali pa v Andovci. Šestšest je vküpstaniło iz najmočnejši, pa so vauže v roke vzeli. Gda se je že vsakši kre-

Vredno je bilau, zato ka smo je zdaj mi tapotegnili, istino nas je te že za enga več bilau, zato, ka Šanji Merkli več nej mogo gledati, ka „domanji“ v špoti ostanejo, pa je brž ozajek vauže zgrabo pa je on tó vlejko. Ranč je samo ta pomauč falila. Zaman so Sančarge tak šljafali, ka njim so vse poplatke goreli, Andovčani so je zato vlekli. Tak je te pravični egal grato. Potejm so pa mlajši, ženske ešče prejk edno vöro mantra-li vauže. Zaman se je vsakši dobro počüto pa koražen bijo, sonce je pomalek za ritkarovski brejg odišlo, pa so se Sančarge pomalek mogli napautiti domau.

Tak mislim, ka se je vsakši dobro počüto. Dobro bi bilau, če bi s tauga navada nastala pa bi se vsakšo leto leko srečali, tak ka bi se nam pridružilo ešče več vasi, nej samo porabske, liki tiste z druge strani meje tó.

Karel Holec

»Vlejšite, podje, vlejšite!«

prišli zato, ka smo mi küjali pörkölt pa testau, ka smo za večerjo meli.

Program se je s pitim začno, zato ka Sančarge, dočas so na Verico prišli, so že cejlak vöposenili. Potejm smo malo dolaseli pa smo se pogučavali. Te čas je prišo Károly Kókai s konjami pa s kočüjom, na največšo veselje mlajšv.

da djau, te so znak dali pa so ladjeni s cejlo močtjauv začnili vlejšti. Vejn vauže so se ranč nej vtegnile, gda gnauk samo spraškelo, pa so krepki ladjeni vsi v travi ležali. Ne vej, če so rejsan tak krepki ladjeni bili, ali so vauže bile prke, dapa na dva tala so se vtrgnile. Vauže so vküpzvezali pa znauva so se vcujpo-

»Moram zadovolna biti, ka mi je Baug dau«

Gda sam v Slovenskoj vesi gora stejla ziskati eno starejšo žensko, ki so skrak devetdeseti lejtaj, sam v sausadnom rami ranč najšla eno drügo tetrico, ka sam včasik vöponöjcala tü. Vej pa té nijj damo v cajtine, če se mi podajo, sam si mislila. Kak sam nepoznano pa nepričakovano nota staupila k njim, sam njim včasik prajla sto sam, koga iščem, ka za dela mam pa sva se že pogučavala tü.

»Dja sam Vrnja Rejza, po možej Dončec István. 1920. septembra sam rojena dje. Sama sam, ka mi je sin mrau že pet lejt, steri je z menov bio doma, raka je emo. Drüdj sin Gabi pa sneja Erži s črdjauv Timeo so pa tü v sausadnom rami doma. Sneja mi je iz Števanovec, či Ane Ropoš. Erži pride furt, ka cukrasti beteg mam, pa mi inzulin nota dá vsakši zranjak pa večer. Sploj dobra düša je dje.«

• Ka pa vaš mauž?

»On je tö v raki mrau, 1978. leta, tö samo 55 pet lej star bio. Pet mlajšov sva mela, s toga štirdje živejo. Či Kati Német se na Židovi drži, Marika Lovenjak se pa tü v vesi drži, včasik na začetki vesi. Njeni mauž je tü iz Števanovec, Feri Lovenjak.«

• Gde ste delali pa ka za dela ste meli?

»Furt sam doma delala, gazdüvali smo. Delali smo grünt, maro smo držali. Tak si mislim, ka pravijo, sto dosta mlejka dje, ka ne dobi „contritkulaš“ (osteoporoza). Ka mlejka sam dja zejla! Gda sam domau prišla, dja sam samo mlejko pila. Zdaj že malo mlejka djejm, ka tau bautinsko mi ne spadne dobro.«

• Vi ste furt tašna tenka ženska bili? Zdaj bola v dvejdjebe dete, vas rbet boli?

»Furt sam tak bila, dja. Name nika ne boli, samo ka sam pijana brezi vina, kak pravijo. Dja, pauleg rbta ma je ešče brberkinja Simor poslala na viž-

galivanje čont, depa nejmam falingo. Prajla je, ka sam vejn prej dosta delala. Istino, ka sam dosta delala, ka je mauž rano mrau, držina je bila pa sam mogla dosta žmetno delati. Te mi je žmetno bilau delo, ka dosta trbelo delati.

Tetica Vrnja Rejza

Zdaj si pa mislim, kak dobro je bilau, gda sam mlada bila, ka sam fejs leko delala. Rada sam delala.«

• Kašna razlika je? Kak je zdaj živati pa kak je bilau prvin?

»Nas je dosta bilau, sedem. Krumče pečene pa mlejko smo djeli. Zdaj sam gnauk v teveni čüla, ka nin v Ažiji dje taši tau, ka stau lejt pa štja stau lejt prej živejo lidge, ka samo kaj tašo djejo v taum divdjom svejti. Prvin je bola miren svejt bio kak zdaj. Nejsmo meli tevena, radia, pa smo nej vedli, ka se po svejti godi. Zdaj pa tau vse vejmo, pa tau nika nej dobro, človek nika čednoga ne čüje.«

• Kak živejo danešnji mlajši pa kak ste vi?

»Tak nej kak smo mi. Mi smo mogli delati, njim pa nej trbej. Tak mi na misli pride, ka sam mala bila pa so me tavö na njivo djali, naj vlati berem, ka sam drugo nej mogla delati. Pa sam nej stejla brati, so mi baba prajli, ka „zdaj tá vlat djauče, ka tü ostane sama.“ Pa sam se té prijala brati vlati.«

• V tej doudji dnevaj, ka vam dostakrat na pamet pride?

»Dja, ka? Kak fajn je bilau delati po njivaj pa mladi biti. Kak poštaš včasik pravi, ka je rad dje, ka de v penzijo išo. Pa sam ma prajla, samo naj se nika ne veseli, ka de šte nazaj djauko té lejta. Moj anyoš (tašča) so sejdli tü, pa so djaukali, ka ne morejo delati. Dja sam si mislila, bar, da bi dja tak leko sejdla. Na, zdaj leko sedim! Tau nikoma ne želej! A, tašni dudji den je dje.«

• Ka delate cejli den?

»Ka? Kokaušom djesti dam pa njim vodau dam, dajce dola poberem pa ko-

kauši nota zaprem. Tau je mo' delo?! Lani sam štjak v graca vse kaj delala, tikvi sam vöpučala, djeseni sam ga šte gora skopala. Zdaj pa nika ne vü-pam. Letos je sneja Erži nota sprajla. V rokaj štja skur bola mam mauči, litji nodjé me ne držijo. Na bicikli že tö dve leti ne sedem. K meša več tü ne morem, tau nej dobro dje. Na, kaj si šte malo ram tü ščistim. Ovak mi tak vse mlajši, naj-bola či pa sneja vred dejvajo. Včasik kašne ženstje pridejo, gda dejo z graubišča. Djesti mi pa tak vövozijo. Šteti par redaup štem, po draubnoma, malo, malo. Dja sam dosta štejla, knjidje pa novine. Pri nas dosta knjig bilau, ka se je brat včijo za fiškališa. Prej teve gledaj! Pa nejga, ka bi dja rada gledala.«

• Ka bi radi?

»Dja pa Antal Imre je emo dober program pa Hofi, tašo veselo kaj. Zdaj samo nevolokažejo, kak kolejo eden drü-goga. A, tau nej dobro. Mara tau ne dela, ka bi eden drügo-ga tak klala.«

• Kašno falingo mate pri

očaj, kašno mreno ali ka?

»Brata unoka je brberkinja za oči v špitalaj v Zalaegerszegi, pa je na silo stejla, ka de ma tapelala, me vözvižgaliva, zakoj vidim lagvo. Pa naura pamet! Nejsam išla. Zdaj šanjali-vam, mi je zdaj že žau!«

• Bojali ste se, ali zakoj ste se nej dali nagončati?

»Sam si mislila, tak nemo že dugo živala. Ej pa te sam štja zatok bola vidla. Zdaj pa že nemo üšla, več ranč naprej ne prinesem, gda pridejo.«

• Vi bi si brodili, ka tak lejpa lejta zadobite?

»A, nej, nikdar! Mati so sedemdeset lejt bili stari, oče pa sedemdesetsedem, gda sta mrla. Tau sam dja nikdar nej računala, ka dja taša lejta zadobim. Baug moj! Pa ka? Moram zadovolna biti, ka mi je Baug dau.«

• Kak stodjite pa z vardjanjom?

»Dja, kak? Ka mi zdaj povej stoj, tau razmej, samo ka za eno malo pozabim. Kak sam ti prajla, tau, ka je prvin bilau, štje v mlašeči lejtaj, tau vej. Depa tau tak mora dobro biti. Ka mo? Če mi Baug gnauk taši dudji žitek dau. Prej, Boga moli! Dja pa molim, molim, depa samo lampe dejo pa ne vej, ka je dje. Zdaj molim, pa za eno malo ne vej, gdej sam bila. Te se pa na nauvo začnem.«

• Koma se najbole radöjvate, ka je za vas najvekšo veseldje.

»Gda mi pravnuke pridejo, tistim sam trno rada dje. Iz pet mlajšov mam štiri, osem vnukov pa štiri pravnuke, peti je pa Krmedini. Naši me sploj pomagajo, radi so mi, k mena stanejo.«

• Tetica Vrnja Rejza, ka si želite najbole?

»Naj deca zdrava bau, ka sam te dja tü zmerom dje. Če steri malo betežen, te ne morem spati.«

Besedilo pa foto:
Klara Fodor

... DO MADŽARSKE

Onečaščenje posmrtnih ostankov Jánosa Kádárja in soproge

Na začetku maja so neznani storilci onečastili posmrtno ostanke nekdanjega prvega sekretarja Madžarske socialistične delavske partije Jánosa Kádárja in njegove soproge. János Kádár je bil od novembra 1956 več kot trideset let partijski voditelj Madžarske. Umrl je 6. julija leta 1989, na dan, ko je vrhovno sodišče razveljavilo sodbo, ki je bila izrečena v obravnavi Imreja Nagya.

Neznani storilci so odstranili pokrov groba, odprli krsto ter po prvih podatkih odnesli tudi nekaj kosti. V istem grobu je bila pokopana njegova žena, katere žare policija zaenkrat še ni našla. Hkrati s tem se je na steni Phanteona delavskega gibanja pojavil napis: Morilec in izdajalec ne sme počivati v sveti zemlji. Tekst je del pesmi ansambla Kárpátia, ki je znan po pesmih z močnim nacionalnim nabojem. Policija zaenkrat še raziskuje, ali je napis povezan z onečaščenjem groba.

Dejanje na pokopališču na cesti Fiumei so obsodile vse stranke, tako parlamentarne kakor tiste izven parlamenta.

Programi, prireditve

• 12. maja bosta v Kuzmi nastopili otroški skupini Zveze Slovencev (folklorna skupina II. in pevski zbor), ki delujeta na DOŠ Gornji Senik.

• 13. maja ob 19. uri bo v gornjeseniškem kulturnem domu predstavitev dokumentarnega filma »Dolga pot«, ki gaje posnela ekipa TV Slovenija v aprilu v Porabju.

• Slovenska manjšinska samouprava v Števanovcih organizira 13. maja ob 15. uri Srečanje slovenskih folklornih skupin, na kateri bosta nastopili dve odrasli in dve otroški skupini, in sicer FS Sakalovci in Šalovci ter otroški skupini iz Števanovcev in z Gornjega Senika. V programu bo sodeloval tudi moški kvartet iz Bogojine.

NAJRAJ SAM VANEJ V NARAVI

Vsigdar sam nevoščeni tistim lidam, šteri smejo pa majo batrivnost, ka tisto, ka so delali, tak njajo pa nika cejlak drugo začnejo delati, ka se njim bola vidi, bola paše. V Porabji žive eden mladi gozdar, **Feri Merkli**, ali kak ga vsakši pozna, Štjednjari. Zdaj v vesi Máriaujfalú žive, ovak je pa z Verice. On je tū dosta vse vōsprobo, dočas se je odlaučo, ka de delo.

• *Feri, kak si ti gozdar grato?*

»Tak sam gozdar grato, ka sam se za tau vōnavčo. Po osnovni šauli sam v Barcs ūšo v gozdarsko poklicno šaulo. Gda sam tau skončo, potistim sam se tadala včijo v Soproni, gde sam gozdarski tehnik grato. Potejm sam v zadrugo ūšo, gde sam osemnajset lejt delo, dočas so go nej privatizirali.«

• *Ka si v zadrugi delo?*

»450 hektarov se je k meni držalo, gde smo lejs opravljali, sejkali pa smo boriče sadili na 120 hektaraj. Gda so tej malo že zrasli, te smo tau čistili. Ka smo hlode vōzusekali, tiste smo pa notra na gater vozili pa smo je gorarezali. Gda so zadrugo privatizirali pa sam brezi dela austo, te sam se škrabo pa zmišlavo, kak mo družino tadržo.«

• *Ka si delo te potejm?*

»Z ženauv sva si tak vōzbrodila, ka va se s pletenjom ukvarjala. V Varaš, Lenti, Körmend, Budimpešto smo odli na place, v Óriszentpétri smo meli edno prodajalnico, gde smo mlašeči gvant odavali. Dapa nej je tak šlau, ka bi s tejm družino leko tadržo. Te sam k mojoma brata ūšo delat, gde sam edno leto pa pau bijo.«

• *Ka sta delala z bratom?*

»Rezervne dele za Samare, UAZ-e smo vozili iz skladišča (raktár) iz Budimpešte v Ljubljano. Nazaj pa Kolpa metlike plošče za mizarstvo. Po faksi so naraučili od nas, mi smo šli v skladišče pa smo pelali.«

• *Mislim, ka zato tau nej*

bilau tak leko delo, zato, ka si se dosti strokovni reči (besed) mogo navčiti, nej?

Feri Merkli

»Tau je gvūšno, ka je sprvoga nej bilau leko. Točno si mogo znati vsakšo rejč, ka pomeni npr. odbijač, alternator, smerokaz. Tau je šlau cejlak dočas, ka je Renault nej aupro tovarno v Novom mestu. Potejm so že tej deli, ka smo

Feri Merkli, pd. Štjednjari je najbole rad, če je leko v lesej

jih mi vozili, nej potrebni bili, zato ka v Sloveniji vsakši bola Renault kipūvo. Te sam si pá leko zmišlavo, kak mo držino tadržo. Drugo nej bilau, dja pa žené brat sva vkūpstanila pa sva borova mejtrska drva sekala pa sva odavala. Iz tej drv so celulozo delali. Eden čas je tak šlau, dapa gnauk se je samo trg napuno, pa smo drva več nej mogli odati. Te mena napamet prišlo, ka sam dja pri zadrugi dosti taši kontaktov emo, šteri so se z drvami spravljali. Te sam po telefoni gorazvau pa sam zač-

no odavati drva. Pa je te tau pomalek šlau pa šlau. Zaka bi te dja kūpcem na veliko odavo, če dja tū vejn direktno odati, sam si zmišlavo. Tak se je te tau začnilo. Ka sam emo malo pejnež, te sam dja tū začno kipūvati drva pa sam je odavo tadala. Kak daleč je »paplan« (oddeja) dosego, tak sam kipūvo drva. Kamione sam začno nalagati pa vsigdar bola, vsigdar bola šlau. Začnili smo lejs »na nogaj« kipūvati, pa smo te potistim tistoga vōsekali. Zdaj že z ženauv mam eden d.o.o. (kft).«

• *Kelko delavcov mata?*

»Samo enga, zato ka tisti, šteri v lesej delajo, tisti so vsi samostojni podjetniki. Oni delo napravijo, račun prinesejo, kak smo se pogaudili, pa je vōplačamo. Mena je etak baukše, zato ka nej trbej na-

rejši kak štirideset lejt. Tau je velki problem. Tau je vse zato, ka nega vlage v zemlej.«

• *Tau je vejn zato, ka je djeleč nej autohtona sorta tū pri nas, nej?*

»Tau bi ešče nej bila baja, če bi tak bili posajeni, kak gnauk svejta, ka borovo, būkovo, hrastovo, mejšano. Gozdarska politika je te taša bila, ka so samo monokulturo sadili. Etak pa če zdaj betežen grata eden falat, te vōpusena cejli lejs, pa cejlo vse vō trbej zusejkati.«

• *Kak baude te kasneje, če pomalek nede več staroga lesa?*

»Tak mislim, ka do se hlodi menja sekali, zato ka nede telko, kelko bi trbelo, dapa mejtrske drve za kūriti baudejo. Te drve pa zdaj dobro cejno majo, zato ka je plin (gáz) dragi grato. Pa nej samo drva, liki zdaj že tak vōgleda, ka veje že tō dolasamelejo, pa s tistim tō nalagajo. Tau je edna nauva tehnologija. Austrijci tau za dobro cejno kūpijo. Tak mislim, ka se mi tū moramo pripraviti na tau, tak ka kūpimo te stroje.«

• *Ka je s tistimi lesami, s tistimi gauškami, stere so kūpili za certifikate, ka so za odškodnino (kárpótlási jegy) dobili?*

»Po devetdeset leti, gda so te lejs dojpokipūvali, te potistim pet, šest lejt je ešče mir bijo. Zato ka so dokumentacija mogli tanaprajti. Potistim so pa vcujstanili, pa so vsakši stari lejs vōzusekali. Taši za-

kon je bijo, ka so tau dopistili. Drugo leto de se te zakon malo spremeni, pa de vejn že bola sigurno (strogo).«

• *Ka misliš, tū v Porabji se več lesa sejka, kak bi se smelo?*

»Na papiri nej, ka se dovoljenje vōda, problema je tau, ka se na črno več vōzusejka.«

• *Zaka se telko lesa sejka?*

»Vsigdar bole slabo žive lūstvo, če majo kaj drv, ji odajo, s tejm si te malo leko pomagajo. Za volo tauga sejka lūstvo drva.«

• *Kama te vnaugi drv vozi jo iz Porabja?*

»Do tejga mau v Austrijo pa v Slovenijo. Dapa zdaj že samo v Austrijo, zato ka so v Sloveniji vrata zaprli. Ka kūpijo, tisto je že samo borovo, pa sirauvo mora biti. Mi pa, ka sejkamo, je vse sūjo. Austrija tū kontingentizira, dostrakrat pravijo, ka zdaj malo čakaj, vej za eden mejslec leko pa pripelaš. Tau je zato, ka so oni tū puno drv. Hlodi se za domače žagarstvo odavajo. Drv za kūriti pa leko odaš kelkokoli.«

• *Kak ti eden den tade?*

»Od zazranka do vačera moraš delati, gda je sezona. Dela je tašoga reda več, kak bi trbelo. Tovornjake, vagone riktam, pa dokumentacijo delam, gda pelajo lejs. Te strokovne nasvete, inštrukcije davam, če me prosijo. Tak ka je dostakrat več dela, kak bi zandolo. Pa te sam ešče ranč nej gučo od tiste administracije, ka me v pisarni čaka. Gda že telko vkūppride, ka se sto več ne vidi, te si dola moram sesti, pa naprajti. Zato ka brezi tauga nede. Dapa najbola se vanej v naravi počūtim.«

Karel Holec

www.porabje.hu

OTROŠKI

VIKTOR+VIKTORIJA
TVAKTOV

Tou je bilou eške nej tak daleč nazaj. Tou je bilou, gda sta dvojčka Viktor pa Viktorija eške nej vejdlja najboukše gučati. Na, gučala sta, kak se za drouvno deco šika. Pa sta ranč te mama Vika pa oča Viki kúpila nouvi traktor. Šega je, ka se takšoga ipa doma malo sveti. Tak so prišli nouvi traktor gledat sousedi, pajdaši pa en tau žlate tō. Viktor pa Viktorija sta sedela na traktori pa sijala od sreče. Kak jiva vsi gledajo na nouvom traktori. Pa je prišo večer. Srečna držina je sedela za stolom. Meli so trno dobro pa žmano večerdjo. Že so skur pogeli, gda začne telefon cingati. Viktor ga je brž emo v rokaj.

- Haloooooooooooo, - je pito.

- Dober večer, Viktor! Eti tvoja stara mama, kak si kaj?

- Mi pa mamou nouvi tvaktov, - je strejlo, kak bi spoj nika drugoga nej bilou na toum svejti.

- Ka mate?

- Tvaktov, nouvi tvaktov.

- Čistak nika te ne razmejm.

- Vej pa nouvi tvaktov, - je Viktor že grato tak malo čemersti. Vejn bi stara mama eške dugo nej vedla, ka je tou tvaktov, če bi nej do telefouna stoupila Viktorija. Vkray njemi ga je vzela. Začnila je tumačiti svojoj babi.

- Ge sam, Viktorija. Mi smo dobili nouvi traktor. Samo ka Viktor eške ne vej povedati »r«. Vejš, ka je jejpi. Pa kak se jepou jeskeče.

- Ka dela vaš traktor?

- Nika ne deja! Un se samo jepou jeskeče.

- Nika te ne razmejm.

- Pravim, ka se jepou jeskeče, - je zdaj gratala čemerasta eške Viktorija.

Zato je znouva vzeu telefon v roke Viktor.

- Viktorija pvavi, ka se naš tvaktov lepou leskeče.

Tak je te po tejm od njiva stara mama zvejdlja, kak je s tejm tvaktovom, škem prajti, traktorom. Viktor je nej vedo povedati »r« Viktorija pa nej »l«. Depa če sta vküper stoupila, jiva je vsikši razmo. Vej pa kak bi ovak? Vej sta pa dvojčka, ka nej?

MLAŠEČI

Miki Roš

KRUMPIČKE

Gda smo eške v Jugoslaviji bili, sam kak dejte nej dostakrat pomaranče pa banane vidla.

zraso, skomentejro: »Ali v žitki svojom sam takšij krumpičov eške nej vido. Tau je nek-

Ponje smo odili v Avstrijo, pa eške itak paumnim, kak je zadišalo po friško mleti kavi pa pomarančaj, gda smo staupili v bauto. Tam sam vidla stvari, ka smo pri nas eške senjali nej od nijj. Cukre vsakše farbe, čokolade, babe pa pisane klabajse, pa eške puno toga, ka so mi kak mlešeči oči vöprišle. Dosta toga je bilau, ka bi skoraj tanače vcuj nūcali, kak trbej kaj pogesti.

Tak smo eno takšo čüdo vidli tüdi enoga lejpoga sprtolejšnjoga dneva. Sedeli smo pred televizijo pa gledali nekšo kavbojko. Drugo nej, je pri vrataj pozvaunilo.

»Idi, odkleni,« so me včasi kak najmlajšo poslali vrata odperat. Komaj sam jih odklenila, že sam se srečna drla: »Stric Kalman je prišo iz Beograda!« In rejsan, pred vratami je stau mamin brat, pa se na šürki smejau. Vsi smo v trenutki bili na nogaj pa se pozdravljali po dugij lejtaj, ka smo se nazadnje vidli. Po obedi je stric šau drejmat po dugi pauti, mi pa smo dale sedeli pred televizijo. »Si vido,« je mama pravla oči, »Kalman nam je prineso dveji kili krumpičov za dar.«

»Sam,« je oča pravo, te pa kak nišče, steri je na pavraj gor

ša nauva fajta, vsi so gnako velki, pa takše forme, kak če bi jij namalo. Vsi so gnaki.« Ges sam tuj gor stanola, pa si šla v künjo nagledavat nauve krumpiče. Lejpi, kak jajce velki, so ležali na stoli.

»Mama,« sam se drla, »ka nam napraviš pomfri?«

Mama je prišla v künjo pa pravla: »Naj stric gor stane, ka mo vsi friškoga geli.« Navdušena nad nauvimi krumpiči sam se nej mogla včakati, pa sam odila pred stricova vrata poslušat, gda de stano.

Prauti večeri se je stric prikazo v dnevni sobi, se doj vseu na

kauč, pa razlago novice iz Beograda. Ges pa sam premišlaval samo o krumpičaj na stoli, pa komaj čakala, gda mo jih šli cvrejt. No, končno je prišo moj cajt, ka je mama pitala: »Čüj, Kalman, vej pa že cejli den gledamo krumpiče, ka si jih prineso. Ka je tau za fajte?«

»Kakše krumpiče?« je na kusti gledlo stric.

»Ja tej, ka si nam prineso v vrečki,« je mama raztomačila. Stric pa v smej tak, ka so nje mi skuze tekle, mlato se je po kolenaj, te komaj vöspravo: »Vej pa tau so nej krumpiče, tau je kivi... tau je kivi.«

»Koga vruga?« je pitala mama, »kakšen kivi?«

Stric je v smeji stano, pa nas pelo v künjo. Tistoga dneva sam prvič vidla, ka se za krumpičovo lupino skriva zeleno sladko čüdo, stero je gnesden v vsakši bauti, v stero pridemo. Nauvi cajti, nauve fajte, takšen je pač svejt... vrti se naprej, pa nam vsakši den kakšne nauve krumpiče na sto prinese. Ja, pa tuj takšoga... za pomfri, šteroga sam na tisti den kivija nej dobila.

Simona
Rituper

KAUT

RTV SLO	PETEK, 11.05.2007, I. SPORED TVS 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.10 JASNO IN GLASNO, 11.55 MILIJONAR Z JONASOM, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 DUHOVNI UTRIP, 13.40 ROŽMARINKA IN TIMIJANKA, ANG. NAD., 14.30 SLOVENSKI/PORBSKI UTRINKI, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 BABAR, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: ZELENJAVA, 16.25 PATRIKOV SVET, ANG. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.45 ZGODOVINA MEDICINE, NEMŠ. DOK. SER., 18.40 KARLI, RIS., 18.45 PUJSA PEPA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 VOJKO ANŽELJČ: ZAČNIMO ZNOVA, DRUŽ. NAN., 20.30 NA ZDRAVJE! 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 ARS 360, 23.15 POLNOČNI KLUB, 0.30 ZGODOVINA MEDICINE, PON., 1.20 DNEVNIK, 2.00 INFOKANAL
	PETEK, 11.05.2007, II. SPORED TVS 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.00 PESEM EVROVIZIJE 2007, 12.00 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 12.50 FRASIER, AM. HUM. NAN., 13.10 HAVAJSKA MODRINA, AM. FILM, 14.45 MOZAIK, 15.40 ŽOGARIJA - KO IGRA SE MULARIJA, 16.10 ZDAJI!, 16.40 MOSTOVI - HIDAK, 17.10 LESTVICA NA DRUGEM, 18.00 POROČILA, 18.05 PRIMORSKI MOZAIK, 18.35 ŠTUDENTSKA, 19.00 ZADEVA: MRTVE DUŠE, RUSKA NAD., 20.00 PETA DIMENZIJA, NEMŠ. DOK. SER., 20.55 VROČI STOL, 21.50 STANDER, KOPRODUKCIJSKI FILM, 23.40 PREKRASNA SPLITSKA NOČ, HRVAŠKI FILM, 1.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.40 ZABAVNI INFOKANAL
RTV SLO	SOBOTA, 12.05.2007, I. SPORED TVS 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.45 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 UMKO, 14.05 BOŽIČ HERCULA POIROTA, ANG. FILM, 15.55 VRTILJAK, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.20 VRTILJAK, 18.40 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, EUTRINKI, 19.55 ČEZ PLANKE: FINSKA, 21.00 PESEM EVROVIZIJE 2007, 0.15 POROČILA, VREME, ŠPORT, 0.50 SOPRANOVI, AM. NAD., 1.45 DNEVNIK, 2.05 INFOKANAL
	SOBOTA, 12.05.2007, II. SPORED TVS 6.30 SKOZI ČAS, 6.45 TV PRODAJA, 7.15 PRIMORSKI MOZAIK, 7.45 ŠTUDENTSKA, 8.05 TARČA, 9.35 VROČI STOL, 10.25 TEKMA, 11.15 Z GLAVO NA ZABAVO, 11.40 PETA DIMENZIJA, NEMŠ. DOK. SER., 12.35 ZDAJI!, 13.05 SP V HOKEJU NA LEDU, 15.25 ROKOMET, CIMOS KOPER - CELJE PIVOVARNA LAŠKO, 17.05 SP V HOKEJU NA LEDU, 20.00 GLOBUS, 20.30 ALPE-DONAVA-JADRAN, 21.00 J.F.K., AM. FILM, 0.05 VRTILJAK, 2.05 BLACKPOOL, ANG. NAD., 3.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.30 ZABAVNI INFOKANAL
RTV SLO	NEDELJA, 13.05.2007, I. SPORED TVS 7.00 ŽIV ZAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.20 STRAŠNE POŠASTI, AM. POLJ. SER., 10.50 PRISLUHNIMO TIŠINI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 NA ZDRAVJE!, 14.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA - VIKEND PAKET, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 18.45 SNEŽINEK FLOK, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 19.55 SPET DOMA, 21.45 VEČERNI GOST: GEORGE PEHLIVANIAN, 22.40 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.10 MIRUJ, UMRI, OŽIVI!, RUSKI ČB FILM, 0.50 DNEVNIK, 1.15 INFOKANAL
	NEDELJA, 13.05.2007, II. SPORED TVS 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 10.10 SKOZI ČAS, 10.20 MLADI VIRTUOZI: VIOLINISTKA BOŽENA ANGELOVA, 10.40 POMAGAJMO SI, 11.10 GLOBUS, 11.40 ALPE-DONAVA-JADRAN, 12.10 ARS 360, 15.55 NOGOMET, PRIMORJE - DOMŽALE, 18.05 SP V HOKEJU NA LEDU, 20.30 DEŽELE SVETA, FRANC. DOK. SER., 21.20 FRASIER, AM. HUM. NAN., 21.45 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.30 USIHAJOČE PRAVICE, ANG. NAD., 23.20 UMETNOST GLASBE IN PLESA, 0.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.50 ZABAVNI INFOKANAL
RTV SLO	PONEDELJEK, 14.05.2007, I. SPORED TVS 6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.05 ZGODOVINA MEDICINE, NEMŠ. DOK. SER., 12.00 BREZ KNJIGE NIKOLI: PORTRET ALENKE BOLE-VRABEC, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SPET DOMA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 MAKSI IN RUBI, RIS., 16.05 BUKVOŽER, 16.10 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO. SAMOTNI OTOK, 16.20 MOZART: POTOVANJA, 16.35 POZABLJENE KNJIGE NAŠIH BABIC: MARTIN KRPAN, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 PLANET ZEMLJA, ANG. POLJ. SER., 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 NINA NANA, RIS., 18.45 JOKO! ŽAKAMOKO! TOTO!, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 ROŽMARINKA IN TIMIJANKA, ANG. NAD., 20.55 OSMI DAN, 21.30 PRVI IN DRUGI, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 PRISILNA MOBILIZACIJA SLOVENCEV NEMŠKO VOJSKO 1941-1945, DOK. FILM, 0.25 PLANET ZEMLJA, ANG. POLJ. SER., 1.15 DNEVNIK, 1.55 INFOKANAL
	PONEDELJEK, 14.05.2007, II. SPORED TVS 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.40 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 13.15 VRTILJAK, 15.15 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 16.00 EVROPSKI MAGAZIN, 16.30 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.00 MOZAIK, 18.00 POROČILA, 18.05 TEKMA, 18.55 ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA, MLAD. NAN., 19.25 Z GLAVO NA ZABAVO, 20.00 SKRIVNA ZRAČNA VOJNA DVEH VELESIL, NEMŠ. DOK. ODD., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 BLEŠČICA, 22.30 GLAS(BE)NI VEČERI NA DRUGEM: MARIZA, POSNETEK KONCERTA IZ LIZBONE, 23.30 PRISELJENKA, AM. RIS., 23.50 NA PAPIRNATH AVIONI, SLOV. ČB FILM, 1.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.35 ZABAVNI INFOKANAL
RTV SLO	TOREK, 15.05.2007, I. SPORED TVS 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.35 SLOVENSKI VODNI KROG, 11.00 PLANET ZEMLJA, ANG. POLJ. SER., 12.00 VEČERNI GOST: GEORGE PEHLIVANIAN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 GLOBUS, 13.50 OBZORJA DUHA, 14.20 OSMI DAN, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.40 TABALUGA, RIS., 16.05 ZLATKO ZAKLADKO: MOZIRSKI GAJ, 16.35 KNJIGA MENE BRIGA - 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 LEPOTA V OGLEDALU ZDRAVJA, DOK. SER., 18.00 MODRO, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.35 FRANČEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 DOLGA POT, DOK. FILM O PORABJU, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 PISAVE, 23.25 PUSTA HIŠA, ANG. NAD., 0.20 MODRO, 0.50 DNEVNIK, 1.30 INFOKANAL
	TOREK, 15.05.2007, II. SPORED TVS 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 12.45 DOBER DAN, KOROŠKA, 13.15 Z GLAVO NA ZABAVO, 13.40 GLAS(BE)NI VEČERI NA DRUGEM, 14.40 STUDIO CITY, 15.40 PRVI IN DRUGI, 16.00 PRISLUHNIMO TIŠINI, 16.30 MOZAIK, 17.25 MOSTOVI – HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.05 LABIRINT, 19.05 JASNOVIDKA, AM. NAD., 20.00 ŠIBKA TOČKA, ŠVEDSKA NAN., 21.30 GLENN GOULD: ONKRAJ, FRANC. DOK. FILM, 22.25 DVAJSET PRSTOV, IRANSKI FILM, 23.40 DRUGA DOMOVINA, KRONIKA NEKE MLADOSTI, NEMŠ. NAD. 1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.05 ZABAVNI INFOKANAL
RTV SLO	SREDA, 16.05.2007, I. SPORED TVS 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.45 KNJIGA MENE BRIGA, 11.05 LEPOTA V OGLEDALU ZDRAVJA, DOK. SER., 11.30 MODRO, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 PISAVE, 13.50 ODPETI PESNIKI, 14.00 DOSJE, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 ŠOLA PRVAKOV II, RIS., 16.05 POD KLOBUKOM, 16.40 BUKVOŽER, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 MEDO POPI, RIS., 18.45 ŽELEJČKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 VEŠČARJEVA PREROKBA, AM. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 OMIZJE, 0.20 Z VAMI, 1.15 DNEVNIK, 1.55 INFOKANAL
	SREDA, 16.05.2007, II. SPORED TVS 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 10.00 STRAŠNE POŠASTI, AM. POLJ. SER., 10.30 ČEZ PLANKE: FINSKA, 11.30 PESEM EVROVIZIJE 2007, 14.40 LESTVICA NA DRUGEM, 15.25 SKRIVNA ZRAČNA VOJNA DVEH VELESIL, NEMŠKA DOK. ODD., 16.20 MOZAIK, 17.15 MOSTOVI – HIDAK, 17.45 POROČILA, 17.55 NOGOMET, PRVA LIGA TELEKOM, 20.00 POKAL UEFA V NOGOMETU, 0.00 TAKSI ZA TRUPLO, AVSTR. FILM, 1.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.50 ZABAVNI INFOKANAL
RTV SLO	ČETRTEK, 17.05.2007, I. SPORED TVS 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.40 Z VAMI, 11.35 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ZAČNIMO ZNOVA, DRUŽ. NAN., 13.45 PIRAMIDA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 KRASTAČJA PATRULJA, RIS., 16.05 SKRB ZA DRUŽINO, DOK. FILM EBU, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 ŠTAFETA MLADOSTI, 18.15 DUHOVNI UTRIP, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 MOJŠTER MIHA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 MILIJONAR Z JONASOM, 20.55 TEDNIK, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 KNJIGA MENE BRIGA, 23.20 GLASBENI VEČER, 0.55 DUHOVNI UTRIP, 1.10 DNEVNIK, 1.50 INFOKANAL
	ČETRTEK, 17.05.2007, II. SPORED TVS 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 14.15 BLEŠČICA, 14.45 LABIRINT, 15.35 DEŽELE SVETA, FRANC. DOK. SER., 16.30 MOZAIK, 17.25 MOSTOVI – HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.05 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 19.0 Z GLASBO IN S PLESOM ... SLOVENSKI SKLADATELJI MLADEMU OBČINSTVU, 20.00 ROKOMET, KONČNICA LIGE MIK, 21.35 ŠTEVILKE, AM. NAD., 22.20 NOKTURNO, ŠVICARSKI TV FILM, 23.40 PRISELJENKA, AM. RIS., 0.00 TROJČICE IZ BELLEVILLA, FRANC. FILM, 1.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.40 ZABAVNI INFOKANAL

DEN, ŠTERI NAM OSTANE V NEPOZABNOM SPOMINI

Lejpo, obednom pa tudi žalostno oblejtnico smo obhajali 22. aprila v Pü-concaj. Pozvani smo bili na praznovanje petdesete ino šestdesete oblejtnice konfirmacije. Ranč tak smo s tistimi vküper stanoli okouli oltara, na istom mesti, gde smo pred petdesetimi lejti prvič vživali Gospodovo sveto večerjo, gda smo bili gorivzeti med odrasčene kotrige velke püconske evangeličanske gmajne. 1957. leta nas je bilou enainpetdeset pri konfirmaciji, pri zlatoj konfirmaciji pa nas je bila v našoj »petdesetletnoj« grupi samo polovica. Dvanajst jih je že pokojnih, dosta nas je pa takših, ka ne živemo več v Sloveniji. Od leta 1972 je že tudi naš tedanji duhovnik Luthar Adam pokojni, šteri nas je konfirmiral.

Z ganljivimi besedami nas je pozdravo vezdašnji duhovnik gospoud Evgen Balazic, šteri je vküper z inšpektorom gmajne gospoudom Janezom Kodilo ranč tak »petdesetletnim jubilantom« takšno nepozabno ousvetnost pripravo.

»Tudi to današnje srečanje nas opozarja na to, kako hitro mineva čas, neopazno.« – je začno svojo pridigo duhovnik. *»Ko vse poteka mirno in uspešno, se nad časom sploh ne zamislimo, temveč gremo naprej,*

za novimi cilji in dosežki. In to so vsakdanje obveznosti, v katerih je včasih vznemirjenost, celo napetost, kajti takšen je naš čas, čas modernejga človeka, bi lahko na kratko povedali. Ali tudi ta mineva. Ali ko že prestopimo petdeseto, šestdeseto ali celo sedemdeseto leto, nam čas pomeni že povsem nekaj drugega, kot tisto, kar smo čutili pri dvajsetih ali tridesetih letih. Takrat človeka privlačijo strmine, uspeh v poklicu, položaj, kariera. Človek vse hoče imeti naenkrat, želje prehitevajo resničnost oziroma realnost. (...)

Danes je čas spominov in hvaležnosti in v bibličnem smislu premišljevanja o tem, da človek ne more narediti vsega, kar si želi, kar vidijo oči ali kar si poželi, kajti postavljena so merila, ki jih ne smemo in ne moremo prestopiti. V okviru tega božjega reda, zakona je naša svoboda.» Po himni Evropske unije sta zlate ino biserne jubilate z ganljivimi rečmi pozdravila ešče gospoud inšpektor Janez Kodila ino predsednica ženskoga društva Marjana Kolar. V imeni jubilejnih konfirmandov je povedo zahvalne besede brezovski »zlati konfirmand« Kulič Rudolf. Naša ousvetnost se je končala v sebeborskoj gostilni Marič, gde sam znouvič ugotovila, ka či gli je madžarska kūnja svetovno znana, kójati tak istino žmano samo Prek-murci znajo.

Suzana Guoth

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.

Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR.
Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB